

**VLADA REPUBLIKE SRBIJE,
MINISTARSTVO ZA PRIVREDU I PRIVATIZACIJU.**

Zakon o porezu na dobit preduzeća

Ovim zakonom definisani su pojmovi poreski obveznik, oporeziva dobit, poreske stope, poreski podsticaji...

- Poreski obveznik
- Poreska osnovica
- Kapitalni dobiti i gubici
- Poreski tretman likvidacije i stečaja obveznika
- Poreska integracija, stopa i podsticaji
- Otklanjanje dvostrukog oporezivanja dobiti ostvarene u drugoj republici i drugim državama
- Grupno oporezivanje i transferne cene

Zakon je objavljen u
Službenom glasniku RS, br. 25/2001 od 18.4.2001. godine.

PORESKI OBVEZNIK

Vrste poreskih obveznika

Član 1.

Poreski obveznik poreza na dobit preduzeća (u daljem tekstu: poreski obveznik) je preduzeće organizovano u jednom od sledećih oblika:

- 1) akcionarsko društvo;
- 2) društvo sa ograničenom odgovornošću;
- 3) ortačko društvo;
- 4) komanditno društvo;
- 5) društveno preduzeće;
- 6) javno preduzeće. Poreski obveznik je i zadruga koja ostvaruje prihode prodajom proizvoda na tržištu ili vršenjem usluga uz naknadu.

Poreski obveznik je, u skladu sa zakonom, i drugo pravno lice koje nije organizovano u smislu st. 1. i 2. ovog člana, ako ostvaruje prihode prodajom proizvoda na tržištu ili vršenjem usluga uz naknadu.

Rezidenti i nerezidenti

Član 2.

Poreski obveznik iz člana 1. ovog zakona je rezident Republike Srbije (u daljem tekstu: rezidentni obveznik) koji podleže oporezivanju dobiti koju ostvari na teritoriji Republike Srbije (u daljem tekstu: Republika) i izvan nje.

Rezidentni obveznik je, u smislu ovog zakona, pravno lice koje je osnovano ili ima sedište stvarne uprave i kontrole na teritoriji Republike.

Član 3.

Nerezident Republike (u daljem tekstu: nerezidentni obveznik) podleže oporezivanju dobiti koju ostvari poslovanjem preko stalne poslovne jedinice koja se nalazi na teritoriji Republike.

Nerezidentni obveznik je, u smislu ovog zakona, pravno lice koje je osnovano i ima sedište stvarne uprave i kontrole van teritorije Republike.

Član 4.

Stalna poslovna jedinica je svako stalno mesto poslovanja preko kojeg nerezidentni obveznik obavlja delatnost, a naročito:

1. ogranak;
2. pogon;
3. predstavništvo;
4. mesto proizvodnje, fabrika ili radionica;
5. rudnik, kamenolom ili drugo mesto eksploatacije prirodnog bogatstva.

Stalnu poslovnu jedinicu čine i stalno ili pokretno gradilište, građevinski ili montažni radovi, ako traju duže od šest meseci, i to: a) jedna od više izgradnji ili montaža koje se uporedno obavljaju, ili b) nekoliko izgradnji ili montaža koje se obavljaju bez prekida jedna za drugom.

Ako lice, zastupajući nerezidentnog obveznika, ima i vrši ovlašćenje da zaključuje ugovore u ime tog obveznika, smatra se da nerezidentni obveznik ima stalnu poslovnu jedinicu u pogledu poslova koje zastupnik vrši u ime obveznika.

Ne postoji stalna poslovna jedinica ako nerezidentni obveznik obavlja delatnost preko komisionara, brokera ili bilo kog drugog lica koje, u okviru vlastite delatnosti, posluje u svoje ime, a za račun obveznika.

Stalnu poslovnu jedinicu ne čini ni:

1. držanje zaliha robe ili materijala koji pripadaju nerezidentnom obvezniku isključivo u svrhu skladištenja, prikazivanja ili isporuke, kao ni korišćenje prostorija isključivo za to namenjenih;
2. držanje zaliha robe ili materijala koji pripadaju nerezidentnom obvezniku isključivo u svrhu prerade u drugom preduzeću ili od strane preduzetnika;
3. držanje stalnog mesta poslovanja isključivo u svrhu nabavljanja robe ili prikupljanja informacija za potrebe nerezidentnog obveznika, kao ni u svrhu obavljanja bilo koje druge aktivnosti pripremnog ili pomoćnog karaktera za potrebe nerezidentnog obveznika.

Član 5.

Nerezidentni obveznik vodi u stalnoj poslovnoj jedinici evidenciju kojom se obuhvataju svi podaci o prihodima i rashodima, kao i drugi podaci za utvrđivanje dobiti koju ta jedinica ostvaruje poslovanjem na teritoriji Republike.

Način vođenja evidencije iz stava 1. ovog člana propisuje ministar finansija i ekonomije.

PORESKA OSNOVICA

Oporeziva dobit

Član 6.

Osnovicu poreza na dobit preduzeća predstavlja oporeziva dobit obveznika, koja se utvrđuje u poreskom bilansu, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Oporeziva dobit se utvrđuje usklađivanjem dobiti obveznika, iskazane u bilansu uspeha, na način predviđen ovim zakonom.

Usklađivanje rashoda

Član 7.

Za utvrđivanje oporezive dobiti priznaju se rashodi u iznosima utvrđenim bilansom uspeha, u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, izuzev rashoda za koje je ovim zakonom propisan drugi način utvrđivanja.

Član 8.

Troškovi materijala i nabavna vrednost prodate trgovačke robe priznaju se u iznosima obračunatim primenom metode prosečne cene u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Ako se zalihe materijala i trgovačke robe evidentiraju u bilansu uspeha po obračunskim cenama koje odstupaju od nabavnih cena, obračun odstupanja u poreskom bilansu vrši se na način koji svodi troškove materijala, odnosno nabavne vrednosti prodate robe na iznose koji proizilaze iz primene metode prosečne cene.

U pogledu nabavne cene materijala i vrednosti trgovačke robe nabavljenih od povezanih lica primenjuju se odredbe člana 61. ovog zakona.

Član 9.

Troškovi zarada, odnosno plata, priznaju se u iznosu obračunatom na teret poslovnih rashoda. Primanja zaposlenih ili drugih lica koja potiču iz raspodele po osnovu prava učešća u dobiti obveznika nisu rashodi u smislu poreskog bilansa.

Član 10.

Amortizacija stalnih sredstava priznaje se kao rashod u poreskom bilansu do iznosa utvrđenog primenom proporcionalne, funkcionalne ili degresivne metode.

Član 11.

Jednom odabrana metoda amortizacije primenjuje se do konačnog amortizovanja vrednosti pojedinačnog sredstva ili grupe sredstava.

Dopuštena je promena metode amortizacije samo u slučaju kada se sa degresivne prelazi na proporcionalnu. U tom slučaju, neotpisana vrednost sredstava ili grupe sredstava raspoređuje se na jednake amortizacione kvote za preostali otpisni vek.

Jednom amortizovana sredstva ili grupa sredstava ne mogu se ponovo uključivati u obračun amortizacije za potrebe poreskog bilansa.

Preostala sadašnja vrednost sredstava koja se ne mogu dalje koristiti može se amortizovati u celini nezavisno od propisanog veka trajanja. Takva amortizacija u potpunosti ulazi u rashode u poreskom bilansu.

Član 12.

Kod korišćenja proporcionalne metode amortizacije primenjuju se godišnje stope amortizacije propisane u nomenklaturi sredstava za amortizaciju i iz njih proistekli vek trajanja sredstava.

Član 13.

Kod korišćenja funkcionalne metode amortizacije osnovica za amortizaciju sredstava deli se očekivanim obimom učinaka, a amortizacija se utvrđuje množenjem dobijenog količnika sa stvarnim učinkom u obračunskom periodu, odnosno obračunskoj godini.

Kada se primenom postupka iz stava 1. ovog člana ukupna amortizacija obveznika poveća za više od 5% od amortizacije obračunate proporcionalnom metodom, za obračun funkcionalnom metodom amortizacije potrebna je saglasnost nadležnog poreskog organa.

Iznos amortizacije iz stava 2. ovog člana sa kojim se saglasi poreski organ uključuje se u rashode u poreskom bilansu.

Član 14.

Kod korišćenja degresivne metode amortizacije na sadašnju vrednost sredstava ili grupe sredstava dopuštena je primena stopa amortizacije iz člana 12. ovog zakona povećanih primenom sledećih koeficijenata:

Otpisni vek

Koeficijent

do 4 godine 1,5

preko 4 do 7 godina 2,0

preko 7 godina 2,5

U godini kad iznosi amortizacije obračunati primenom degresivne metode padnu ispod iznosa koji bi bio obračunat primenom proporcionalne metode, amortizacija se obračunava za tu i sledeće godine deobom tada preostale vrednosti sa preostalim brojem godina veka trajanja sredstava ili grupe sredstava.

Član 15.

Izdaci za zdravstvene, obrazovne, naučne, humanitarne, verske, zaštitu čovekove sredine i sportske namene, priznaju se kao rashod u iznosu najviše do 3,5% od ukupnog prihoda.

Izdaci za humanitarne namene priznaju se samo ako su izvršeni preko humanitarnih organizacija

registrovanih za te namene.

Izdaci za ulaganja u oblasti kulture priznaju se kao rashod u iznosu najviše do 1,5% od ukupnog prihoda.

Članarine komorama, savezima i udruženjima priznaju se kao rashod u poreskom bilansu najviše do 0,1% ukupnog prihoda.

Članarine čija je visina propisana zakonom priznaju se kao rashod u iznosu koji je propisan zakonom.

Članarine i prilozi dati političkim organizacijama ne priznaju se kao rashod u poreskom bilansu.

Izdaci za reklamu, propagandu i reprezentaciju priznaju se kao rashod u iznosu do 3% od ukupnog prihoda.

Kao rashodi propagande u poreskom bilansu se priznaju samo oni pokloni i drugi rashodi koji služe promociji poslovanja poreskog obveznika.

Ako se propaganda obavlja putem davanja poklona za koje nije dokumentovan primalac, ili čiji je primalac povezano lice u smislu člana 59. ovog zakona, ti rashodi ne priznaju se u poreskom bilansu.

Bliže propise o tome šta se u smislu ovog zakona smatra ulaganjem u oblasti kulture donosi ministar nadležan za poslove kulture, po pribavljenom mišljenju ministra finansija i ekonomije.

Član 16.

Na teret rashoda priznaje se izvršeno ispravljanje (otpis) vrednosti pojedinačnih potraživanja prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo.

Na priznaju se ispravke vrednosti pojedinačnih potraživanja iz stava 1. ovog člana od lica kojima se istovremeno i duguje.

Sva otpisana, ispravljena i druga potraživanja za koja je izvršeno rezervisanje, a koja se kasnije naplate, u momentu naplate ulaze u prihode koji se oporezuju u skladu sa ovim zakonom.

Na teret rashoda u poreskom bilansu priznaju se rezervisanja koja su izvršena za troškove investicionog održavanja osnovnih sredstava prema dugoročnom planu investicionog održavanja osnovnih sredstava, koji se donosi u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo, i na koji saglasnost daje poreski organ, u roku od 30 dana po isteku roka za podnošenje godišnjeg poreskog bilansa.

Ako se ulaganja ne vrše po dugoročnom planu, na teret rashoda u poreskom bilansu priznaju se samo stvarni troškovi izvršenih ulaganja, a ne i iznos rezervisanja.

Na teret rashoda u poreskom bilansu priznaju se i rezervisanja za pokriće drugih troškova i rizika obračunatih u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje računovodstvo.

Ministar finansija i ekonomije bliže uređuje visinu i način utvrđivanja rashoda za dugoročno investiciono održavanje osnovnih sredstva koji se kao rezervisanja priznaju u poreskom bilansu.

Član 17.

Na teret rashoda u poreskom bilansu, banci - poreskom obvezniku priznaje se posebna rezerva za obezbeđenje od potencijalnih gubitaka u iznosu od 90% od procenta iz kategorije V, G i D iz Odluke o kriterijumima za klasifikaciju bilansne i vanbilansne aktive banaka i drugih finansijskih organizacija prema stepenu naplativosti ("Službeni list SRJ", broj 31/99), priznata kao rezervisanje u bilansu uspeha u skladu sa Zakonom o bankama i drugim finansijskim organizacijama.

Član 18.

Pozitivni rezultat revalorizacije (višak revalorizacionih prihoda nad revalorizacionim rashodima) koji se prema propisima kojima se uređuje računovodstvo usmerava u korist rezervi, iskazuje se u poreskom bilansu u visini 1/3 godišnjeg viška usmerenog u rezerve.

Član 19.

Na teret rashoda u poreskom bilansu priznaju se ukupno obračunate kamate, izuzev kamata zbog neblagovremeno plaćenih poreza, doprinosa i drugih javnih dažbina.

U slučaju kredita od povezanih lica, obračunata kamata umanjice se na način predviđen u članu

62. ovog zakona.

Član 20.

Kamata i pripadajući troškovi po osnovu zajma odobrenog stalnoj poslovnoj jedinici iz člana 4. ovog zakona od strane njene nerezidentne centrale ne priznaju se kao rashod u poreskom bilansu stalne poslovne jedinice.

Naknada po osnovu autorskog prava i prava industrijske svojine (u daljem tekstu: autorska naknada), koju stalna poslovna jedinica iz člana 4. ovog zakona isplaćuje svojoj nerezidentnoj centrali, ne priznaje se kao rashod u poreskom bilansu stalne poslovne jedinice.

Član 21.

Novčane kazne i penali obveznika ne priznaju se na teret rashoda u poreskom bilansu.

Član 22.

Na teret rashoda u poreskom bilansu priznaju se i plaćeni porezi na imovinu, doprinosi za obavezno socijalno osiguranje koje plaća poslodavac, takse i druge javne dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja.

Usklađivanje prihoda

Član 23.

Za utvrđivanje oporezive dobiti u poreskom bilansu priznaju se poslovni, finansijski, neposlovni i vanredni prihodi, i revalorizacioni prihodi obračunati u bilansu uspeha u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, izuzev prihoda za koje je ovim zakonom propisan drugi način utvrđivanja.

Na kamate i druge prihode od odobrenih kredita i drugih pozajmica datih povezanim licima primenjuju se odredbe člana 62. ovog zakona.

Član 24.

Prihodi od kamate po osnovu javnog zajma ne ulaze u poresku osnovicu.

Član 25.

Prihodi obveznika po osnovu dividendi i učešća u dobiti drugih preduzeća oporezuju se na način utvrđen ovim zakonom.

Član 26.

U vrednost zaliha nedovršene proizvodnje, poluproizvoda i gotovih proizvoda, za obračun oporezive dobiti priznaju se troškovi proizvodnje u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

U slučajevima dugog proizvodnog ciklusa i naglašenog sezonskog uticaja na obim aktivnosti, dopušteno je da se u vrednost zaliha iz stava 1. ovog člana uključi i pripadajući deo opštih troškova upravljanja i prodaje i troškova finansiranja.

Vrednost zaliha obračunata saglasno st. 1. i 2. ovog člana ne može biti veća od njihove prodajne vrednosti na dan podnošenja poreskog bilansa.

KAPITALNI DOBICI I GUBICI

Član 27.

Kapitalnim dobitkom smatra se prihod koji obveznik ostvari prodajom, odnosno drugim prenosom uz naknadu (u daljem tekstu: prodaja):

- 1) stvarnih prava na nepokretnostima;
- 2) trajnog prava korišćenja i prava gradnje na gradskom građevinskom zemljištu;
- 3) prava industrijske svojine;
- 4) udela u imovini pravnih lica i akcija i ostalih hartija od vrednosti;
- 5) opreme;

6) ostale stalne imovine. Kapitalni dobitak predstavlja razliku između prodajne cene imovine iz stava 1. ovog člana (u daljem tekstu: imovina) i njene nabavne cene, usklađene prema odredbama ovog zakona.

Ako je razlika iz stava 2. ovog člana negativna, u pitanju je kapitalni gubitak.

Član 28.

Za svrhu određivanja kapitalnog dobitka, u smislu ovog zakona, prodajnom cenom se smatra ugovorena cena, odnosno tržišna cena koju utvrđuje nadležni poreski organ, ako oceni da je ugovorena cena niža od tržišne.

Kao ugovorena, odnosno tržišna cena iz stava 1. ovog člana uzima se cena bez poreza na prenos apsolutnih prava.

Kod prenosa prava putem razmene za drugo pravo, prodajnom cenom se smatra tržišna cena prava koje se dobija u naknadu, utvrđena na način iz stava 1. ovog člana, korigovana za eventualno primljenu ili plaćenu razliku u novcu.

Član 29.

Za svrhu određivanja kapitalnog dobitka, nabavna cena, u smislu ovog zakona, jeste cena po kojoj je obveznik stekao imovinu, umanjena po osnovu amortizacije, odnosno uvećana po osnovu revalorizacije do dana prodaje, u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo.

Ako cena po kojoj je imovina nabavljena nije iskazana u poslovnim knjigama obveznika, ili nije iskazana u skladu sa stavom 1. ovog člana, nabavna cena za svrhu određivanja kapitalnog dobitka jeste tržišna cena na dan nabavke, koju utvrdi nadležni poreski organ, na način propisan u stavu 1. ovog člana.

Kod prodaje nepokretnosti u izgradnji, nabavnu cenu iz stava 1. ovog člana čini iznos troškova izgradnje koji su do dana prodaje iskazani u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo.

Kod hartija od vrednosti koje su kotirane na berzi, nabavna cena jeste cena koju obveznik dokumentuje kao stvarno plaćenu, a ako to ne učini - najniža zabeležena kotizacija u vremenu od godinu dana koje prethodi prodaji hartije od vrednosti.

Kod hartija od vrednosti koje se ne kotiraju na berzi, nabavna cena jeste cena koju obveznik dokumentuje kao stvarno plaćenu, a ako to ne učini - njena nominalna vrednost.

Kod prodaje stvarnih prava na nepokretnostima nabavna cena iz stava 1. ovog člana usklađuje se uvećanjem po osnovu: 1) troškova investicionog održavanja nepokretnosti; 2) troškova unapređenja nepokretnosti u vidu dodatnih ulaganja radi povećanja kapaciteta, odnosno poboljšanja kvaliteta ili promene namene, s tim što se u nabavnu cenu ti troškovi priznaju u visini stvarnih ulaganja revalorizovanih do dana prodaje u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo.

Član 30.

Kapitalni dobitak uključuje se u oporezivu dobit u iznosu određenom na način iz čl. 27-29. ovog zakona.

Kapitalni dobitak ostvaren pri prodaji jednog prava iz imovine može se prebiti sa kapitalnim dobitkom ostvarenim pri prodaji drugog prava iz imovine u istoj godini.

Ako se i posle prebijanja iz stava 1. ovog člana iskaže kapitalni gubitak, dopušteno je njegovo prebijanje na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Član 31.

Pripajanje, spajanje ili podela pravnog lica dovodi do odlaganja nastanka poreske obaveze po osnovu kapitalnih dobitaka.

Poreska obaveza po osnovu kapitalnih dobitaka iz stava 1. ovog člana nastaje u trenutku kad pravno lice koje je nastalo statusnom promenom izvrši prodaju imovine preuzete po osnovu te statusne promene.

Kapitalni dobitak iz stava 2. ovog člana obračunava se kao razlika između prodajne cene imovine i njene nabavne cene koju je platilo pravno lice koje je tu imovinu unelo u pravno lice nastalo statusnom promenom, usklađene na način iz člana 29. ovog zakona od dana nabavke do dana

prodaje.

Pravo na odlaganje plaćanja poreza na dobit preduzeća za kapitalne dobitke ostvarene na način iz stava 1. ovog člana stiče se ako je vlasnik pravnog lica koje je izvršilo prenos imovine prilikom pripajanja, spajanja ili podele dobio naknadu u obliku akcija ili udela u pravnom licu na koje je prenos imovine izvršen, kao i eventualnu gotovinsku naknadu, čiji iznos ne prelazi 10% nominalne vrednosti dobijenih akcija, odnosno udela.

Ako gotovinska naknada iz stava 4. ovog člana prelazi 10% nominalne vrednosti dobijenih akcija, odnosno udela, poreska obaveza po osnovu kapitalnog dobitka nastaje u momentu statusne promene, a kapitalni dobitak se obračunava kao razlika između cene po kojoj bi se imovina mogla prodati na tržištu i nabavne cene iz člana 29. ovog zakona.

Poreski tretman poslovnih gubitaka

Član 32.

Gubici ostvareni iz poslovnih, finansijskih i neposlovnih transakcija, utvrđeni u poreskom bilansu, izuzev onih iz kojih proizlaze kapitalni dobitci i gubici utvrđeni u skladu sa ovim zakonom, mogu se preneti na račun dobiti iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Član 33.

Korišćenje poreske pogodnosti iz člana 32. ovog zakona ne prestaje u slučaju statusnih promena po osnovu spajanja i pripajanja, kao ni u slučajevima organizovanja društvenog preduzeća u akcionarsko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću, niti u drugim slučajevima organizovanja obveznika.

U slučaju podele, pogodnost iz člana 32. ovog zakona srazmerno se deli i o tome se obaveštava nadležni poreski organ.

PORESKI TRETMAN LIKVIDACIJE I STEČAJA OBVEZNIKA

Član 34.

Dobit utvrđena u postupku likvidacije obveznika podleže oporezivanju.

Dobit obveznika u toku likvidacije se utvrđuje kao pozitivna razlika imovine obveznika sa kraja i sa početka likvidacionog postupka.

Obveznik nad kojim se otvara postupak likvidacije dužan je da nadležnom poreskom organu podnese prijavu i poreski bilans, i to:

- 1) sa stanjem na dan otvaranja postupka likvidacije - u roku od 15 dana od dana otvaranja postupka likvidacije;
- 2) sa stanjem na dan okončanja postupka likvidacije - u roku od 15 dana od dostavljanja rešenja o okončanju postupka likvidacije.

Period za koji se utvrđuje osnovica iz stava 2. ovog člana odgovara stvarnom trajanju postupka likvidacije, ali ne može biti duži od jedne godine, s tim što, ukoliko se postupak prenese u narednu godinu, obveznik sastavlja i poreski bilans sa stanjem na dan 31. decembra tekuće godine, koji se podnosi do 15. januara naredne godine.

Član 35.

Ostatak imovine likvidacione mase posle podmirenja poverilaca (likvidacioni višak) iznad revalorizovane vrednosti uloženog kapitala, smatra se kapitalnim dobitkom.

Član 36.

Ako je revalorizovana vrednost uloženog kapitala veća od likvidacionog viška, ostvaruje se kapitalni gubitak.

Član 37.

Odredbe čl. 34. do 36. ovog zakona shodno se primenjuju i u postupku stečaja.

PORESKA INTEGRACIJA

Član 38.

Radi izbegavanja ekonomskog dvostrukog oporezivanja, akcionarima - fizičkim licima pruža se olakšica za isplaćene dividende, na način predviđen zakonom kojim se uređuje porez na dohodak građana.

PORESKA STOPA

Član 39.

Stopa poreza na dobit preduzeća je proporcionalna i jednoobrazna.
Stopa poreza na dobit preduzeća iznosi 20%.

Član 40.

Poreski obveznik dužan je da obračuna i uplati porez po odbitku po stopi od 20% na:

- 1) dividende i udele u dobiti u pravnom licu;
- 2) autorske naknade i kamate koje ostvari nerezidentni obveznik.

PORESKI PODSTICAJI

Član 41.

Radi ostvarivanja ciljeva ekonomske politike u pogledu stimulisanja privrednog rasta, razvoja malih preduzeća, koncesionih ulaganja, zapošljavanja radnika i poboljšanja ekološke situacije, obveznicima se pružaju poreski podsticaji.

Poreski podsticaji u odnosu na porez na dobit preduzeća utvrđuju se samo ovim zakonom.

Ubrzana amortizacija

Član 42.

Obveznik ima pravo na ubrzanu amortizaciju stalnih sredstava pod uslovima predviđenim ovim zakonom.

Ubrzana amortizacija sprovodi se na način predviđen u čl. 10. do 14. ovog zakona, po stopama koje mogu biti do 25% više od propisanih.

Član 43.

Pravo na ubrzanu amortizaciju obveznik ima u odnosu na stalna sredstva koja služe za:

- 1) sprečavanje zagađivanja vazduha, vode i zemljišta, ublažavanje buke, uštede energije, pošumljavanje, prikupljanje i korišćenje otpadaka kao industrijskih sirovina ili energetskih goriva;
- 2) naučnoistraživački rad;
- 3) školovanje i obuku kadrova.

Pravo na ubrzanu amortizaciju obveznik ima i u odnosu na računarsku opremu.

Poreska oslobođenja

Član 44.

Oslobađa se plaćanja poreza na dobit preduzeća obveznik iz člana 1. stav 3. ovog zakona (u daljem tekstu: nedobitna organizacija) koji u godini za koju se odobrava pravo na oslobođenje ostvari višak prihoda nad rashodima do 300.000 dinara, pod sledećim uslovima:

- 1) da nedobitna organizacija ne raspodeljuje tako ostvareni višak svojim osnivačima, članovima, direktorima, zaposlenima ili sa njima povezanim licima;
- 2) da lična primanja koja nedobitna organizacija isplaćuje zaposlenima, direktorima i sa njima povezanim licima ne prelaze iznos dvostrukog proseka za delatnost u kojoj je nedobitna organizacija razvrstana;
- 3) da nedobitna organizacija ne raspodeljuje imovinu u korist svojih osnivača, članova, direktora,

zaposlenih ili sa njima povezanih lica.

Pravo na oslobođenje nema nedobitna organizacija koja ostvari višak prihoda nad rashodima veći od 300.000 dinara, kao ni nedobitna organizacija koja ima monopolski ili dominantan položaj na tržištu u smislu zakona kojim se uređuje suzbijanje monopolskog ili dominantnog položaja.

Nedobitna organizacija dužna je da u poreskom bilansu posebno iskaže prihode ostvarene na tržištu i sa njima povezane rashode.

Povezanim licima se smatra lice iz člana 59. ovog zakona.

Sadržaj poreskog bilansa iz stava 3. ovog člana propisuje ministar finansija i ekonomije.

Član 45.

U slučaju koncesionog ulaganja, koncesiono preduzeće, odnosno koncesionar koji ima registrovano preduzeće za obavljanje koncesione delatnosti oslobađa se plaćanja poreza na dobit ostvarenu po osnovu prihoda od predmeta koncesije na rok do pet godina od dana ugovorenog završetka koncesionog ulaganja u celini.

Ukoliko koncesiono preduzeće, odnosno koncesionar iz stava 1. ovog člana ostvaruje dobit pre završetka koncesionog ulaganja, oslobađa se plaćanja poreza na dobit.

Dužinu roka iz st. 1. i 2. ovog člana utvrđuje Vlada Republike Srbije koncesionim aktom, odnosno ugovorom o koncesiji, u zavisnosti od vremena potrebnog za početak korišćenja predmeta koncesije.

Koncesionar koji saglasno zakonu kojim se uređuju koncesije nije dužan da osnuje koncesiono preduzeće, radi ostvarivanja prava na oslobođenje od plaćanja poreza na dobit, posebno obračunava i utvrđuje dobit ostvarenu po osnovu prihoda od predmeta koncesije u skladu sa zakonom.

Ministar finansija i ekonomije bliže uređuje način iskazivanja prihoda i rashoda koncesionara iz stava 4. ovog člana.

Član 46.

Oslobađa se plaćanja poreza na dobit preduzeća preduzeće za radno osposobljavanje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalidnih lica, srazmerno učešću tih lica u ukupnom broju zaposlenih.

Poreski krediti

Član 47.

Obvezniku koji je ostvario dobit u novoosnovanoj poslovnoj jedinici u nedovoljno razvijenim područjima umanjuje se porez na dobit preduzeća u trajanju od dve godine, srazmerno učešću tako ostvarene dobiti u ukupnoj dobiti preduzeća.

Uslov za ostvarivanje olakšice u obliku umanjenja obračunatog poreza (u daljem tekstu: poreski kredit) iz stava 1. ovog člana je odvojeno evidentiranje poslovanja takve jedinice.

Član 48.

Obvezniku koji izvrši ulaganje u osnovno sredstvo u sopstvenoj registrovanoj delatnosti umanjuje se obračunati porez na dobit preduzeća za 10% ulaganja izvršenog u toj godini.

Poreski kredit iz stava 1. ovog člana ne može biti veći od 50% obračunatog poreza u godini u kojoj je izvršeno ulaganje.

Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, najviše do limita iz stava 2. ovog člana, ali ne duže od pet godina.

U svakoj od godina perioda iz stava 3. ovog člana prvo se primenjuje poreski kredit po osnovu ulaganja iz te godine, a zatim se, do limita iz stava 2. ovog člana, primenjuju preneti poreski krediti po redosledu ulaganja.

Osnovnim sredstvima iz stava 1. ovog člana ne smatraju se: putnički automobili, osim automobila za taksi prevoz, rent-a-car, obuku vozača i specijalnih putničkih automobila sa ugrađenim uređajima za bolesnike; nameštaj, osim nameštaja za opremanje hotela, motela, restorana, omladinskih, dečijih i radničkih odmarališta; tepisi; umetnička dela likovne i primenjene umetnosti i ukrasni predmeti za uređenje prostora, kao ni alat i inventar sa kalkulativnim otpisom.

U slučaju otuđenja osnovnih sredstava iz stava 1. ovog člana pre isteka roka od tri godine od dana nabavke, poreski obveznik gubi pravo na poreski kredit iz stava 1. ovog člana i dužan je da plati neplaćeni porez, koji se indeksira stopom rasta cena na malo prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

U slučaju iz stava 6. ovog člana, poreski obveznik je dužan da otuđenje osnovnih sredstva prijavi nadležnom poreskom organu u roku od pet dana od dana otuđenja tih sredstava.

Član 49.

Obvezniku koji na neodređeno vreme zaposli nove radnike, obračunati porez se umanjuje za iznos koji je jednak iznosu koji čini 40% bruto zarada, odnosno plata, isplaćenih tim zaposlenima, uvećanih za pripadajuće plaćene javne prihode na teret poslodavca.

Poreski kredit iz stava 1. ovog člana priznaje se za period od dve godine od dana zaposlenja, pod uslovom da se u tom periodu nije smanjivao broj zaposlenih, kao i da obveznik u periodu od 12 meseci pre dana zaposlenja nije smanjivao broj zaposlenih.

Smanjenjem broja zaposlenih u smislu st. 1. i 2. ovog člana smatra se ako je radni odnos prestao zaposlenom po njegovoj volji u skladu sa propisima kojima se uređuje radno zakonodavstvo, ili otkazom ugovora o radu od strane poslodavca.

Smanjenjem broja zaposlenih u smislu st. 1. i 2. ovog člana ne smatra se ako je radni odnos prestao po sili zakona u skladu sa propisima kojima se uređuje radno zakonodavstvo, ili usled smrti zaposlenog.

Ako obveznik ne ispuni uslov iz stava 2. ovog člana, dužan je da plati porez koji bi inače platio da nije koristio olakšicu iz stava 1. ovog člana, indeksiran stopom rasta cena na malo prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Član 50.

Obvezniku koji je prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstan u malo preduzeće, pravo na poreski kredit iz člana 48. ovog zakona priznaje se u visini od 30% izvršenog ulaganja, s tim što umanjenje obračunatog poreza u godini u kojoj je izvršeno ulaganje ne može biti veće od 70%.

OTKLANJANJE DVOSTRUKOG OPOREZIVANJA DOBITI OSTVARENE U DRUGOJ REPUBLICI I DRUGIM DRŽAVAMA

Dobit stalne poslovne jedinice rezidentnog obveznika

Član 51.

Ako rezidentni obveznik ostvari dobit poslovanjem u drugoj republici, odnosno državi, na koju je plaćen porez u toj republici, odnosno državi, na račun poreza na dobit preduzeća utvrđenog prema odredbama ovog zakona odobrava mu se poreski kredit u visini poreza na dobit plaćenog u toj drugoj republici, odnosno državi.

Poreski kredit iz stava 1. ovog člana ne može biti veći od iznosa koji bi se obračunao primenom odredaba ovog zakona na dobit ostvarenu u drugoj republici, odnosno u inostranstvu.

Međukompanijske dividende

Član 52.

Matičnom preduzeću - rezidentnom obvezniku Republike može se umanjiti obračunati porez na dobit preduzeća za iznos koji odgovara porezu koji je njegova nerezidentna filijala platila u drugoj republici, odnosno državi na dobit iz koje su isplaćene dividende koje se uključuju u prihode matičnog preduzeća i na te isplaćene dividende.

Prihodi od dividendi iz nerezidentne filijale uključuju se u prihode rezidentnog matičnog preduzeća u iznosu uvećanom za plaćeni porez na dobit preduzeća, odnosno porez po odbitku na dividende iz stava 1. ovog člana.

Poreski kredit iz stava 1. ovog člana može se koristiti za umanjenje obračunatog poreza matičnog preduzeća najviše do iznosa poreza koji bi po odredbama ovog zakona bio obračunat na dobit, odnosno na dividendu.

Matičnim preduzećem, u smislu ovog zakona, smatra se pravno lice koje poseduje akcije ili udele

drugih pravnih lica pod uslovima predviđenim ovim zakonom.

Filijalom, u smislu ovog zakona, smatra se pravno lice u čijem kapitalu matično preduzeće učestvuje pod uslovima predviđenim ovim zakonom.

Član 53.

Pravo na poreski kredit iz člana 52. ovog zakona ima matično preduzeće koje je neprekidno u periodu od najmanje godinu dana koji prethodi podnošenju bilansa posedovalo 25% ili više akcija, odnosno udela nerezidentne filijale.

Obveznik iz stava 1. ovog člana je dužan da nadležnom poreskom organu podnese odgovarajuće dokaze o veličini svog učešća u kapitalu nerezidentne filijale, dužini trajanja tog učešća i porezu koji je filijala platila u drugoj republici, odnosno državi, zajedno sa njenim bilansom uspeha i poreskim bilansom.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana shodno se primenjuju i u slučaju kada matično preduzeće ostvaruje posrednu kontrolu nad nerezidentnom filijalom kroz posedovanje 25% ili više akcija, odnosno udela druge nerezidentne filijale.

Član 54.

Način ostvarivanja prava na poreski kredit iz čl. 52 i 53. ovog zakona bliže uređuje ministar finansija i ekonomije.

GRUPNO OPOREZIVANJE I TRANSFERNE CENE

Poresko konsolidovanje

Član 55.

Matično preduzeće i zavisna preduzeća, u smislu ovog zakona, čine grupu povezanih preduzeća ako među njima postoji neposredna ili posredna kontrola nad najmanje 75% akcija ili udela.

Povezana preduzeća imaju pravo da traže poresko konsolidovanje pod uslovom da su sva povezana preduzeća rezidenti Republike.

Zahtev za poreskim konsolidovanjem matično preduzeće podnosi nadležnom poreskom organu.

Član 56.

Svaki član grupe povezanih preduzeća dužan je da podnese svoj poreski bilans, a matično preduzeće podnosi konsolidovani poreski bilans za grupu povezanih preduzeća.

U konsolidovanom poreskom bilansu gubici jednog ili više povezanih preduzeća prebijaju se na račun dobiti ostalih povezanih preduzeća u grupi.

Za obračunati porez po konsolidovanom bilansu obveznici su pojedinačna povezana preduzeća iz grupe, srazmerno oporezivoj dobiti iz pojedinačnog poreskog bilansa.

Ministar finansija i ekonomije bliže uređuje način sprečavanja dvostrukog oslobođenja ili dvostrukog oporezivanja pojedinih pozicija u konsolidovanom poreskom bilansu.

Član 57.

Jednom odobreno poresko konsolidovanje primenjuje se najmanje pet godina.

Ako se pre isteka roka iz stava 1. ovog člana izmene uslovi iz člana 55. st. 1. i 2. ovog zakona, ili se jedno preduzeće, više povezanih preduzeća, ili sva povezana preduzeća u grupi naknadno opredele za pojedinačno oporezivanje pre isteka roka iz stava 1. ovog člana, sva povezana preduzeća su dužna da srazmerno plate razliku na ime poreske privilegije koju su iskoristili.

Izbegavanje dvostrukog oporezivanja dividendi ostvarenih učešćem u kapitalu drugog obveznika

Član 58.

Prihod od dividendi iz filijale - rezidenta Republike uključuje se u prihode matičnog preduzeća - rezidenta Republike u iznosu uvećanom za plaćeni porez na dobit preduzeća, odnosno porez po odbitku na dividende.

Plaćeni porez na dobit preduzeća i porez po odbitku na dividende priznaju se kao poreski kredit za umanjenje obračunatog poreza na dobit preduzeća.

Poreski kredit iz stava 2. ovog člana može se koristiti za umanjeње obračunatog poreza matičnog preduzeća najviše do iznosa poreza koji bi u skladu sa ovim zakonom bio obračunat na dobit, odnosno dividendu.

Ministar finansija i ekonomije bliže uređuje način uvećavanja dividendi za plaćene poreze iz stava 1. ovog člana i način ostvarivanja prava na poreski kredit iz stava 2. ovog člana.

Transferne cene

Član 59.

Transfernom cenom smatra se cena nastala u vezi sa transakcijama sredstvima ili stvaranjem obaveza među povezanim licima.

Licem povezanim sa obveznikom smatra se ono fizičko ili pravno lice u čijim se odnosima sa obveznikom javlja mogućnost kontrole ili značajnijeg uticaja na poslovne odluke.

Posedovanje više od 50% ili pojedinačno najvećeg dela akcija ili udela smatra se omogućenom kontrolom nad obveznikom.

Uticaj na poslovne odluke obveznika postoji, pored slučaja predviđenog u stavu 3. ovog člana, i kada lice povezano sa obveznikom poseduje više od 50% ili pojedinačno najveći broj glasova u obveznikovim organima upravljanja.

Licem povezanim sa obveznikom smatra se i ono pravno lice u kome, kao i kod obveznika, ista fizička ili pravna lica neposredno ili posredno učestvuju u upravljanju, kontroli ili kapitalu, na način predviđen u st. 3. i 4. ovog člana.

Član 60.

Obveznik je dužan da transakcije iz člana 59. stav 1. ovog zakona posebno prikaže u svom poreskom bilansu.

Obveznik je dužan da, zajedno sa transakcijama iz člana 59. stav 1. ovog zakona, u poreskom bilansu posebno prikaže vrednost istih transakcija po cenama koje bi se ostvarile na tržištu takvih ili sličnih transakcija da se nije radilo o povezanim licima (princip "van dohvata ruke").

Obaveze iz st. 1. i 2. ovog člana odnose se i na transakcije između stalne poslovne jedinice iz člana 4. ovog zakona i njene nerezidentne centrale.

Član 61.

Razlika između cene utvrđene primenom principa "van dohvata ruke" i obveznikove transferne cene uključuje se u poresku osnovicu.

Kod utvrđivanja cene transakcije po principu "van dohvata ruke", koriste se uporedive cene na tržištu, a kad to nije moguće, metoda koštanja uvećana za uobičajenu zaradu ili metoda preprodajne cene.

Ministar finansija i ekonomije bliže uređuje način primene metoda iz stava 2. ovog člana.

Kamata "van dohvata ruke" i sprečavanje utanjene kapitalizacije

Član 62.

Kod duga prema poveriocu sa statusom povezanog lica iz člana 59. ovog zakona, poreskom obvezniku, izuzev banci ili drugoj finansijskoj organizaciji, ne priznaju se kao rashod u poreskom bilansu kamata i pripadajući troškovi iznad nivoa jednakog proizvodu četvorostruke vrednosti obveznikovog sopstvenog kapitala i,

1) u slučaju zajma denominovanog u dinarima, 110% kamatne stope koju Narodna banka Jugoslavije primenjuje na zajmove koje odobrava komercijalnim bankama na dan 31. decembra prethodne godine; odnosno,

2) u slučaju deviznog zajma, 110% kamatne stope koju centralna banka države čija je valuta u pitanju primenjuje na zajmove koje odobrava komercijalnim bankama na dan 31. decembra prethodne godine.

Sopstveni kapital, u smislu ovog zakona, jednak je razlici između aktive na osnovu koje obveznik ostvaruje dohodak, koji se uključuje u ukupan prihod, i dugova sa njom povezanih, s tim što su i aktiva i dugovi uprosečeni za stanje na dan 1. januara i 31. decembra tekuće godine.

Kamata i pripadajući troškovi iznad nivoa predviđenog u stavu 1. ovog člana mogu se preneti kao rashod u poreskom bilansu za narednu godinu.

Za banke i druge finansijske organizacije limit iz stava 1. ovog člana jednak je proizvodu desetostruke vrednosti sopstvenog kapitala i kamatne stope predviđene u tački 1, odnosno u tački 2. toga stava.

Ministar finansija i ekonomije bliže uređuje primenu kamate ""van dohvata ruke"" i način sprečavanja utanjene kapitalizacije.

**© 2001 Sva prava zadržana
Ministarstvo za privredu i privatizaciju
Vlada Republike Srbije**